

MADÁR ANIKÓ

Bábok, jelmezek, selymek – Janovics Erika kreatív univerzuma

Laudáció Janovics Erika Vajdasági Magyar Művészeti Díjához

Janovics Erika olyan sokoldalú művész, akinek a neve és munkája, egyedi alkotói világa nemcsak Vajdaságban és Szerbiában, hanem országunk határain kívül is ismert és elismert. Janovics Erika Újvidéken született, Szabadkán él, két fiú édesanyja. Belgrádban az Iparművészeti és Formatervezési Karon szerzett egyetemi diplomát. A legmagasabb osztályzattal védte meg dolgozatát, amelynek témája az ókori római harci viselet színházi alkalmazása volt. Posztgraduális tanulmányait a budapesti Magyar Képzőművészeti Egyetemen végezte díszlet-, jelmeztervezés és bábkészítés szakon. Ezt követően közel tizenhét évig dolgozott a Szabadkai Gyermekszínházban, majd szabadúszó művész lett, a jelmeztervezés mellett így több ideje jut arra, hogy selyemfestéssel foglalkozzon, valamint műveit hazai és nemzetközi kiállításokon mutassa be.

Alkotói pályája során mintegy húsz díjat nyert. Első elismerését még érettségi munkájáért kapta, amely a krétai művészet témájával foglalkozott, az újvidéki Bogdan Šuput Formatervezői Szakközépiskolában. Jelmeztervezőként és bábkészítőként mintegy százötven előadás fűződik a nevéhez. Tizenöt önálló kiállítása volt Európa-szerte, és több mint harminc csoportos kiállításon vett részt itthon és külföldön.

Színházi munkái során minden arc, minden mozdulat lényeges számára, színt, anyagot, díszet vagy dísztelenséget kíván, legyen szó

bábról vagy élő szereplőről. Lenyűgöző jelmezeket és bábokat tervez, de nem csak tervez, az elkészítésükben is tevékenyen részt vesz, szab, varr, ragaszt, fest és az iparművészet különböző ágait is beépíti munkáiba. Kosztümjei mindig az előadást és a színeszt szolgálják, de tükröződik rajtuk az alkotás öröme is. 2023-ban Janovics Erika jelmezei által kelt életre az Újvidéki Színházban *Nemo kapitány* és a Nautilus legénysége, és ő öltöztette a Zentai Magyar Kamaraszínház *Hidegpróba* című előadásának különös figuráit is. Gazdag munkásságából azonban szinte lehetetlen egyetlen évet kiemelni, hiszen munkakedve és kreativitása kiapadhatatlan, folyamatosan tervez, ha nem papíron, selymen vagy más textílián, akkor gondolatban. Idén a *Varázslatos színház* című kiállítással lepte meg a közönséget, és a zentai színház újabb két előadásában dolgozott jelmeztervezőként. Jelmez- és bábtervei, a vázlatok és rajzok önmagukban, önálló műalkotásként is megállják a helyüket. Több gyerekkönyvhöz készített illusztrációkat, Csík Mónika fantáziadús mesefiguráit, Bűdizoknit, Kajlagombot, Totykát, Atomhangyát és a többieket ő keltette életre a könyvek lapjain. Az utóbbi időben selyemművészettel is foglalkozik, festett selyemből képeket, egyedi kiegészítőket, dísz tárgyakat készít, és ezeket, csakúgy, mint a színházi munkáit, számos hazai és külföldi kiállításon is bemutatta.

Janovics Erikát személyesen ugyan nem látjuk a színpadokon, sajtóelmondása szerint soha nem is vágyott a reflektorfényre, de minden bemutató alatt ott izgul a színpad mögött, hiszen a keze munkája, a szíve-lelke benne van minden előadásban, amin dolgozott, ott van minden szoknyalibbenésben, ráncban és cipzárban, amikor pedig a bábjai kelnek életre, a háttérben osztozik a színészek sikerében és a nézők örömeiben. Selyemmunkáinak vibráló kékjében és napsárgájában, a halak, napraforgók és tavirózsák mögül is ő maga kacsint ránk.

Amikor egy interjúban egyszer megkérdeztem tőle: Erika, miből meríted az ihletet, hogyan vagy képes minden egyes projektbe új energiával, friss ötletekkel belevágni?, ezt válaszolta: Egyszerű, nagyon szeretem a munkámat. Hát ilyen egyszerű ez.